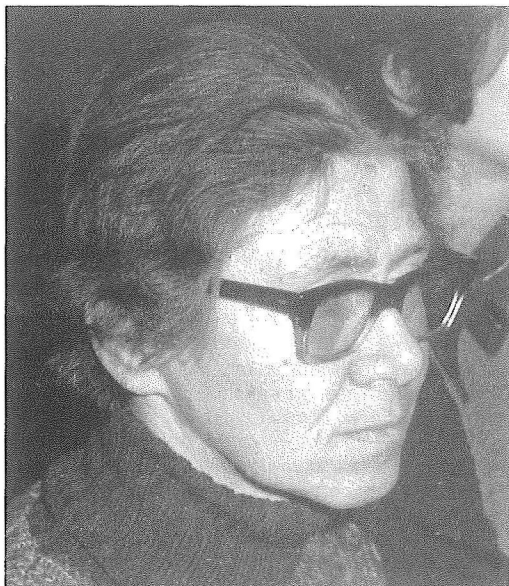

IN MEMORIAM

BEATRICA ĐULIĆ

(1924 - 2000)

Beatrica Đulić rođena je 20. svibnja 1924. u Zagrebu. Biologiju je diplomirala u Zagrebu 1950, a doktorsku disertaciju pod nazivom "Ekologija nekih vrsta Chiroptera u Hrvatskoj" obranila je također u Zagrebu 1960. Radila je kao sveučilišni profesor na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu u Zagrebu. Umrila je 11. travnja 2000. u Zagrebu.

Bila je član PD "Željezničar" i Speleološke sekcije od 1953. do smrti, a također i član Speleološkog društva Hrvatske. Za počasnog člana SO-a izabrana je 1975.

U SS/SO-u bila je aktivna od 1953 - 1966., u kom je razdoblju sudjelovala u raznim speleološkim istraživanjima SS/SO-a, ali je kao znanstveni radnik na PMF-u i sama organizirala speleološka istraživanja špilja i manjih jama u Hrvatskoj. Obišla je tako mnoge špilje i manje jame zagrebačke okolice, Hrvatskog zagorja, Gorskog kotara, Like, Dalmacije, Hrvatskog primorja, a posebno otoke Krk, Brač, Korčulu, Lastovo i Mljet. Radi

bioloških istraživanja u nekim je špiljama bila više puta, kao npr. u špilji Veternici, špilji Mandalini, Miličevića špilji, Močiljskoj špilji, špilji Zagorska peć, Vranskoj špilji, jami na Ziru, špilji Lokvarki, špilji Vrlovki, Škarinom Samogradu, Ozaljskoj špilji, špiljama na Plitvičkim jezerima, špilji Stražbenici, te špiljama u okolici Perkovića i Studenaca.

Kao biolog obišla je i desetak špilja u Africi, u Keniji, 1971. i 1975.

Od turističkih špilja obišla je tada sve turistički uređene, a od značajnijih u drugim državama Postojnsku i Škocjansku jamu te špilju Predjamski grad, ali i špilju Carlsbad caverns u Novom Meksiku u SAD-u 1978.

Ukupno je prošla nešto više od stotinu špilja i manjih jama.

Sudjelovala je na I. kongresu biologa Jugoslavije u Zagrebu 1953. s referatom iz speleobiologije, na IV. međunarodnom speleološkom kongresu u Ljubljani 1965. s referatom, na IV. međunarodnom kongresu o šišmišima u Nairobiju (Kenija) 1975. s referatom i na V. međunarodnom kongresu o šišmišima u gradu Lubbocku u SAD-u 1978. također s referatom.

Članovima SO-a PD "Željezničar" bila je predavač iz speleobiologije i speleometeorologije na speleološkoj školi SO-a 1966.

Od KS PSH dobila je naziv speleolog 1970. i značku br. 13 bez polaganja ispita.

Beatrica je bila član redakcije časopisa Speleolog 1962-1963.

Kao speleologinja posebno se bavila biologijom i meteorologijom pa je o tim temama i mnogo pisala. Kao jedini aktivni kvalificirani biolog u svoje doba u SS/SO-u je potaknula više speleobioloških istraživanja pojedinih područja Hrvatske sa ciljem proučavanja špiljske faune, a naročito šišmiša. Sa članovima SS u ožujku 1954. obavila je prvo prstenovanje šišmiša u Hrvatskoj, u špilji

Veternici, za što su prstenove izradili članovi SS, i organizirala praćenje prstenovanih šišmiša. Prstenovanje i praćenje migracije šišmiša obavila je poslije više puta.

U Keniji je boravila prvi puta 1971. i tu za potrebe Zoološkog instituta Sveučilišta u Nairobiju speleobiološki istraživala kenijske špilje (desetak špilja vrlo velikih dimenzija) i proučavala kenijske šišmiše. Drugi puta je boravila u Keniji (Nairobiju) na IV. međunarodnom kongresu o šišmišima i tom prilikom u stručnoj ekskurziji posjetila još nekoliko špilja u kojima žive šišmiši.

Proučavanju šišmiša posvetila je sav svoj život i kao znanstveni radnik postigla zavidnu afirmaciju u poznavanju tih neobičnih životinja i to ne samo u Hrvatskoj već i u svijetu.

Kako zbog bolesti više nije mogla aktivno sudjelovati u radu SO-a, s njime je održavala vezu dolazeći na godišnje skupštine zanimajući

se za njegov rad, i dajući povremeno razne informacije i savjete, no u zadnje je vrijeme zbog teškog zdravstvenog stanja i to izostalo.

Za svoj doprinos planinarstvu i speleologiji Beatrica je dobila:

- Zahvalnicu SO-a PD "Željezničar" aktivnim članovima 1975.

- Priznanje UO-a PD "Željezničar" povodom 25. obljetnice Društva 1975.

- Srebrni znak Planinarskog saveza Jugoslavije 1980.

- Diplomu zaslužnog člana Saveza speleologa Jugoslavije 1980.

U razdoblju od 1953-1985. iz područja speleoklimatologije i biospeleologije objavila je tridesetak radova u domaćim i stranim publikacijama.

Vlado Božić

JANKO DEBELJAK

(1931 - 2000)

Janko Debeljak rođen je 1931. god. u bivšem SSSR-u. Po struci je bio diplomirani inženjer geodezije, a radio je u Katastru grada Zagreba. Umro je u Zagrebu 12. siječnja 2000.

Bio je član PD "Željezničar" i njegove Speleološke sekcije od 1954. do smrti. Za počasnog člana SO-a izabran je 1975. godine.

Bio je sudionik Speleološkog seminara za potrebe članova SD "Bosna" iz Tuzle i članova SS PD "Željezničar" u Zagrebu i špilji Veternici 1956, Prvog republičkog speleološkog tečaja u Ogulinu 1957, Drugog republičkog speleološkog tečaja u Cerovačkim špiljama 1958, i Tečaja prve pomoći za speleologe na Sljemenu 1961.

Po Pravilniku KS PSH naziv speleolog-suradnik stekao je 1954, naziv speleolog-pripravnik 1956, a naziv speleolog 1970. bez polaganja ispita i dobio značku br.16.

Sudjelovao je na II. Simpoziju o tehnicu istraživanja i speleološkoj opremi u Ribnici u Sloveniji 1962.

U SS/SO-u bio je bibliotekar 1955-1956, referent putne blagajne 1957, ekonom-oručar

1958-1965, i član Upravnog odbora PD "Željezničar" 1961-1965.

Od poznatijih turističkih špilja posjetio je Postojnsku i Škocjansku jamu a sudjelovao u istraživanju više špilja i jama na Sljemenu, Samoborskom gorju, Hrvatskom zagorju, u okolici Rudopolja, Plaškog, Medka, Lovinca, Kastva (dvojtjedno istraživanje za "Vjesnik u srijedu"), Čorkove uvale, Velike Paklenice, Oštarija i Kukače (višednevno istraživanje s mladim članovima SO-a) i dr. Sudjelovao je u istraživanju sljedećih poznatijih špilja i jama: špilje Veternice, Cerovačkih špilja, špilje Vrelo, jame Mandelaje, jame Čudinke, jame na Kolištini, špilje Vranjače, špilje Ostrovice, špilje Pčelinje, Mačkove špilje i dr.

Bio je aktivan od 1954 - 1966. U tom razdoblju izradio je geodetske snimke terena Medvednice gdje se nalaze Horvatove stube i špilja Medvednica.

Ukupno je posjetio ili sudjelovao u istraživanju oko devedeset raznih špilja i jama. Najdublje se spustio u jami Mandelaji - 85 m (po današnjim mjerama) 3-4. travnja 1955. godine.

U prvo vrijeme aktivnog bavljenja speleologijom sudjelovao je u samim istraživanjima, tj. u prodiranju u podzemlje i crtanju, a poslije se više posvetio prehrani sudionika odnosno kuhanju na terenu (nezaboravan je ostao njegov "oplemenjeni" grah).

Ponovno se aktivirao 1978-1979. kada je za Studiju o turističkom uređenju špilje Veternice za SO izradio geodetski snimak terena oko špilje i prvih 400 m špilje.

Kao priznanje za svoj rad u PD-u i SS/SO-u dobio je:

- 1960 - Priznanje UO-a PD "Željezničar" povodom 10 god. PD "Željezničar",
- 1962 - Brončani znak PSH
- 1975 - Priznanje UO-a PD "Željezničar" povodom 25 god. PD "Željezničar"
- 1975 - Zahvalnicu SO-a funkcionerima, povodom 25 god. PD "Željezničar"
- 1975 - Zahvalnicu SO-a aktivnim članovima, povodom 25 god. PD "Željezničar"

Vlado Božić

ANTUN MARKIĆ

(1922-2001)

Iznenada nas je, 31.08.2001. god., i zauvijek, napustio naš veliki prijatelj i najbolji speleofotograf Antun Markić, iz generacije speleologa 1949-1955, ali je nama ostao, i nadalje će ostati, u vječnoj i živoj uspomeni. Pamtit ćemo ga kao skromnog, poštenog i hrabrog čovjeka, a nadasve kao velikoga ljubitelja prirode, posebno prirodnih ljepota krškog podzemlja.

Antun Markić rodio se 15. veljače 1922. godine u Gložđu, nedaleko Donjeg Miholjca, u Slavoniji. Došavši, poslije rata, u Zagreb zaposlio se u "Jadran-filmu" kao snimatelj. Njegov profesionalni rad i njegov istraživački duh usmjerili su ga na snimanje dokumentarnih filmova o prirodi, pa je tako počeo i planinariti. Prokrstaro je i prepenjao mnoge planine i vrhunce, od Triglava do Prokletija, od Velebita do najudaljenijih jadranskih otoka i školjeva. Snimio je velik broj dokumentaraca o životu ljudi, orlova, vukova i životu našeg endemskog reptila, "crne gušterice".

Jednog dana 1949. godine, dok je u špilji Veternici snimao život kolonije šišmiša, naišao je na našu grupu speleologa i odmah joj se pridružio. Drugog dana već je bio upisan u Planinarsko društvo "Zagreb" i njegovu Speleološku sekciju. Prelaskom dijela članova iz ovog u novoosnovano planinarsko društvo "Željezničar" 1950. godine pridružio im se i Anton Markić postavši članom Speleološke sekcije PD "Željezničar". Njezin je aktivni član bio svega par godina, ali je i to bilo dosta da ga se upamti.

Dolaskom Antuna Markića u Speleološku sekciju, pojavio se i novi duh shvaćanja našeg istraživačkog rada - propaganda. Markićeve slike, iz raznih naših špilja, postale su najjače propagandno sredstvo u rukama Speleološke sekcije. Pala je ideja - javnost upoznati sa speleologijom.

Zaslugom Antuna Markića i njegovih slika, mnogi su zagrepčani i slučajni namjernici, prvi puta u životu, vidjeli svu nepoznatu raskoš i ljepotu našeg krškog podzemlja, za koju do tada nisu znali, a niti slutili, da ona u nas negdje postoji. U izlozima turističke agencije "Putnik", na zagrebačkom Zrinjercu Antun Markić je kao profesionalni majstor fotografije, 1951. izložio nekoliko svojih imponantnih fotosa, velikog formata, u crno-bijeloj tehnici, prikazavši svoje umjetničko viđenje podzemnih ljepota naših Cerovačkih špilja i špilje Veternice. To je bila i prva prezentacija hrvatske speleologije u nas.

Markićev "Grozđ", "Kameni slap" i "Koralji" (Veternica) vrhunska su umjetnička dostignuća u crno-bijeloj tehnici speleofotografije, a njegova snimka, apstraktne igre svjetlosti,

acetilenske, rudarske lampe sa siluetama erodirane i iskidane špiljske stijene, koja dočarava lepršavu "Balerinu" (Veternica), prava je imaginarna iluzija umjetnika, kalibra Antuna Markića. Mnogo je do danas učinjeno kompilacija Markićevih fotografija, ali ni jedna nema snagu njegovih izvornih djela. Njegov "Zdenac života", "Zimski dvorac", "Kameni svatovi" i čuveni "Djed mraz" (Cerovačke špilje) nisu samo puka foto-dokumentacija morfoloških oblika, sigastih tvorevina iz špilja, oni su duboko proživljena suptilno i umjetnički snimljena fotografska djela velikog majstora speleofotografije, u crno-bijeloj tehnici.

Da je Antun Markić bio hrabar i nadasve pošten kao istraživač, dokazao je to prigodom istraživanja jame Slipice u Lici. Kao jedan od tročlane ekipe, spustio se, pomoću speleoloških ljestava i starog alpinističkog užeta kojeg su alpinisti već davno otpisali, na dno jame duboke 76 m i tu pronašao tada još znanosti nepoznatog kukca, i predao ga vodi istraživanja, ujedno pročelniku sekcije Vladimiru Redenšek. Za tog se kukca Markić više nije zanimao dok znanost nije objavila da je pronađen novi rod špiljskog kukca u Cerovačkoj špilji, a dobio je latinsko ime *Redenšekia likana*, na što Markić nije reagirao iako je bio svjestan o čemu se radi.

Za svoje zasluge i rad, Antun Markić je 1975. godine izabran za počasnog člana Speleološkog odsjeka PD "Željezničar".

Neka je vječna slava Antunu Markiću i hvala mu!

Slavko Marjanac